

# Mål och kvalitet 2017

- Kommunövergripande analysrapport av den kommunala förskolans pedagogiska uppdrag i Varbergs kommun 2016/17
- 



VARBERGS  
KOMMUN

---

## Barn- och utbildningsförvaltningen i Varberg

Elisabeth Svennerstål Jonsson  
*Förvaltningschef*

Agneta Svenberg  
*Verksamhetschef förskola*

Maria Wirén  
*Utvecklingschef*



**VARBERGS  
KOMMUN**

Stärka pedagogers  
skicklighet som lyfter  
barns och elevers  
resultat

Öka elevers möjlighet  
för snabbare väg till  
studier och yrkesliv

Öka välmående och  
minska utanförskap



VARBERGS  
KOMMUN

## Innehåll

|   |    |
|---|----|
| Sammanfattning .....  | 4  |
| 1 Inledning.....  | 5  |
| 1.1 Metod och analys .....  | 5  |
| 2 Nuläge .....  | 6  |
| 2.1 Utvecklingsområden enligt Mål och kvalitet 2016 .....                                 | 6  |
| 2.2 Utvecklingsområden enligt enheternas utvecklingsplaner.....                           | 6  |
| 3 Analys av barnens möjligheter till ökat lärande .....                                   | 7  |
| 3.1 Kollegialt lärande för likvärdighet och professionsutveckling .....                   | 7  |
| 3.2 Aktionsforskning möjliggör undervisning i förskolan .....                             | 8  |
| 3.3 Pedagogisk dokumentation synliggör mål i läroplanen och progression .                 | 9  |
| 3.4 Pedagogisk dokumentation för barns delaktighet och lärande .....                      | 9  |
| 3.5 Lärmiljöer utmanar barnens lärande .....  | 10 |
| 3.6 Språkutvecklande arbetssätt och övergångar .....                                      | 10 |
| 3.7 Barnhälsoarbete och relationellt förhållningssätt .....                               | 11 |
| 4 Avslutning .....  | 11 |
| 4.1 Pedagogiska ledare och särskilda kompetenser driver den pedagogiska utvecklingen..... | 11 |
| 4.2 Professionsutveckling i förskolan .....   | 11 |
| 4.3 Fortsatta utvecklingsområden .....  | 12 |
| 5 Källförteckning .....   | 13 |

|                            |  |                                       |
|----------------------------|--|---------------------------------------|
| <b>Dokumenttyp:</b>        | <b>Dokumentnamn:</b><br>Mål och kvalitet 2017 – Förskola | <b>Diarienummer:</b><br>BUN 2017/1022 |
| <b>Beslutad av:</b><br>BUN | <b>Beslutsdatum:</b><br>2017-12-11 § 159                 | <b>Giltig till och med:</b>           |
| <b>Gäller för:</b>         | <b>Dokumentansvarig avdelning:</b><br>Utvecklingschef    | <b>Senast reviderad:</b>              |

## Sammanfattning

Kvalité i förskolan och progression i barnens lärande fångas i en kvalitativ analys av verksamheten. Ambitionen är att identifiera kvalitetshöjningar som har skett i verksamheten och hur de påverkar barns möjligheter till ökat lärande.

Utgångspunkten är de utvecklingsområden som identifierades i föregående års *Mål och kvalité* rapport samt enheternas utvecklingsplaner.

Det pedagogiska innehållet i förskolan har utvecklats under året. Framförallt har undervisningsbegreppet i förskolan blivit alltmer synliggjort. Därmed kan också undervisningen på ett tydligare sätt utvecklas framöver. Skolverket arbetar med att omarbeta förskolans läroplan, och i offentliggjorda utkast har utbildning och undervisning i förskolan fått en tydligare plats och innehåll.

I avslutningen beskrivs också att pedagogiska ledare och särskilda kompetenser i förskolan är drivande i den pedagogiska utvecklingen. Sammantaget syns en professionsutveckling.

Analysavsnittet presenterar ett antal kvalitetsfaktorer som har haft ett betydande fokus i alla eller flera förskolor under läsåret. Kvalitetsfaktorerna ska förstås som att de både har gett en kvalitetshöjning av verksamheten och stödjer ett ökat lärande för barnen:

- Kollegialt lärande för likvärdighet och professionsutveckling
- Aktionsforskning utvecklar undervisningen i förskolan
- Pedagogisk dokumentation synliggör mål i läroplanen och progression
- Pedagogisk dokumentation för barns delaktighet och lärande
- Lärmiljöer utmanar barnens lärande
- Språkutvecklande arbetssätt och övergångar
- Barnhälsoarbete och relationellt förhållningssätt

En sammanfattning av fokus- och utvecklingsområden framåt är:

- Utveckling av grunduppdraget utifrån omarbetad läroplan för förskolan
- Övergångar från förskola till skola
- Pedagoger behöver ytterligare utmana varandra i det kollegiala lärandet
- Analysen i aktionsforskningen kan stärkas ytterligare
- Digitalisering i förskolan
- Läslyftet

# 1 Inledning

Det systematiska kvalitetsarbetet i Varbergs kommunala förskolor pågår kontinuerligt i verksamheten under hela året. Varje förskolechef ansvarar för att leda och organisera ett utvecklingsarbete utifrån förutsättningar, framgångsfaktorer och utvecklingsområden funna i den egna verksamheten.

I det kommunövergripande systematiska kvalitetsarbetets årshjul har två avstämningar formulerats för förskolan. *Trygghet och trivsel* som analyserar förskolan ur ett omsorgsperspektiv och *Mål och kvalitet* som fokuserar på förskolans pedagogiska uppdrag.

Förskolan styrs av skollagen och förskolans läroplan, Lpfö-98. Syftet med verksamheten är enligt skollagen att stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg.<sup>1</sup> Läroplanen anger att den pedagogiska verksamheten ska genomföras så att den stimulerar och utmanar barnets utveckling och lärande.<sup>2</sup>

## 1.1 Metod och analys

Förskolornas utvecklingsarbete utgår från skollagen, läroplanen samt från barn- och utbildningsnämndens mål. Varje enhet har formulerat en utvecklingsplan för att förverkliga målen. Utifrån enheternas utvecklingsplaner och föregående års *Mål och kvalitet* rapport beskrivs ett kommunövergripande nuläge.

Under hösten möter verksamhetschef för förskolan och kvalitetsteam<sup>3</sup> samtliga förskolechefer grupperade efter de geografiska teamen. I kvalitetsdialogerna har haft fokus på kvalitéer och utvecklingsområden i enheterna.

En innehållsanalys av anteckningarna från kvalitetsdialogerna har genomförts. Innehållsanalysen har systematiskt sökt efter förklaringsmodeller som anses påverka kvalitet i förskolan och barnens möjligheter till ökat lärande. De kvalitetsfaktorer som definierats har *många dialogsamtal berört* eller så har de i någon dialog visat sig vara *särskilt starkt kopplade* till kvalitet och lärande. Förklaringar som är likartade har kategoriserats, och redovisas genom de underrubriker som finns under analysavsnittet (exempelvis *3.2 Aktionsforskning möjliggör undervisning i förskolan*).

Det systematiska kvalitetsarbetet och fortsatta utvecklingsarbetet bör utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. I rapporten inkluderas därför vissa forskningsartiklar, bland annat hämtade från plattformen *Förskoleforum* som förskolecheferna under hösten 2017 har fått tillgång till.

*Kvalitetsuppföljning av fristående förskolor redovisas löpande under året i tillsynsrapporter till barn- och utbildningsnämnden.*

---

<sup>1</sup> Skollagen 2010:800

<sup>2</sup> Skolverket (2011). *Läroplan för förskolan Lpfö 98* (ny, rev utg.) Stockholm: Skolverket

<sup>3</sup> Kvalitetsteam består av utvecklingschef, utvecklingsstrateg och kvalitetsstrateg.

## 2 Nuläge

### 2.1 Utvecklingsområden enligt *Mål och kvalitet 2016*

I föregående års rapport *Mål och kvalitet 2016* framkom ett antal utvecklingsområden. Här följer en sammanfattning.

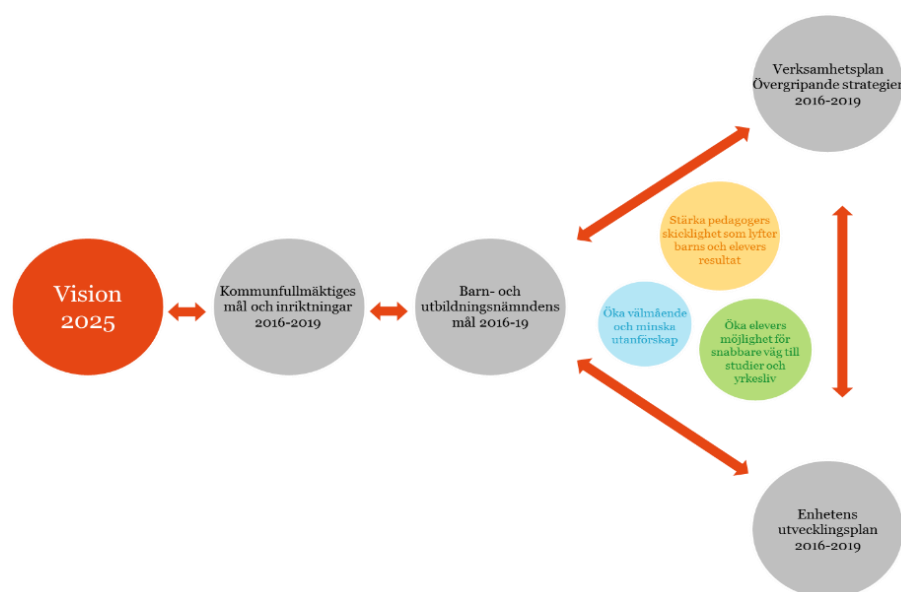
Aktionsforskning har sedan flera år pågått i verksamheten och bidragit till en större medvetenhet hos pedagoger om sin egen påverkan på barnets utveckling och lärande. Föregående års analys visar att nästa steg är att kunna synliggöra och formulera den progression som sker ur barnens perspektiv.

Analysen identifierade också att verksamheten hade behov av att definiera och medvetandegöra undervisningsbegreppet för pedagogerna. Det efterlystes en kontinuerlig diskussion i verksamheten för att förtydliga begreppet och vad det innebär med undervisning i förskolan.

Ett förtydligande av förskollärarens ansvar i relation till barnskötarens uppdrag formulerades också som fokus för arbetet framåt. Läroplanen understryker att det är förskollärare som ansvarar för förskolans pedagogiska uppdrag.

### 2.2 Utvecklingsområden enligt enheternas utvecklingsplaner

I verksamhetsplan 2016-2019 har barn och utbildningsförvaltningen preciserat hur arbetet med och mot barn- och utbildningsnämndens mål ska förlöpa under mandatperioden. På samma sätt som dessa mål är en nedbrytning av kommunfullmäktiges mål har förskolan genom förskolechef brutit ner nämndens mål i enhetens utvecklingsplan.



**Bild 1.** Målstyrningsprocessen övergripande.

Kvalitetsdialogerna har tagit avstamp i enheternas utvecklingsplaner. En del gemensamma utvecklingsområden inför verksamhetsåret har identifierats:

- Aktionsforskning som metod och förhållningssätt
- Kollegialt lärande med exempelvis planering och analys som fokus
- Pedagogisk dokumentation
- Språkutvecklande insatser för pedagoger och barn
- Utveckling av lärmiljöer
- Barns inflytande och delaktighet
- Barnhälsa och välmående

### 3 Analys av barnens möjligheter till ökat lärande

Analysen har identifierat ett antal kvalitetsfaktorer som har haft ett betydande fokus i alla eller flera förskolor under läsåret. Kvalitetsfaktorerna ska förstås som att de både har gett en kvalitetshöjning av verksamheten och stödjer ett ökat lärande för barnen.

#### 3.1 Kollegialt lärande för likvärdighet och professionsutveckling

Kollegiala forum är vanliga i förskolorna och sker i olika former. Lärsamtal med utbildade samtalsledare i syfte att fördjupa pedagogiska diskussioner. Aktionsforskningshandledargrupper för att planera och analysera aktioner. Möten på enheten eller mellan enheter inom teamet för att dela erfarenheter. Framgångsfaktorer för de kollegiala träffarna är att de är strukturerade, exempelvis med en fast agenda eller utbildad samtalsledare som leder mötet.

Det har under året skett en progression i det kollegiala arbetssättet. En viktig faktor är att förskolechefer under senaste läsåret styrt genom tydliga strukturer och förväntningar på medarbetare att alla ska delta och dela med sig av erfarenheter. En kulturförändring har skett genom att pedagoger efterfrågar kollegiala samtal och på ett positivt sätt utmanar varandra för att höja kvalitén i verksamheten. Det kollegiala har utvecklats en samsyn kring uppdraget vilket har medfört en professionsutveckling, bland annat genom att ett professionellare språk används i verksamheten. En samsyn kring uppdraget skapar en likvärdighet i verksamheten och för barnen som möter olika pedagoger.

Det kollegiala samtalet påverkar också mötet med barnen. Genom att pedagoger tar med sig både nya kunskaper och ett utforskande förhållningssätt till verksamheten, exempelvis genom att ställa frågor till barnen som de använder i det kollegiala samtalet för att utmana sina kollegor. Exempel kan vara *"hur tänkte du här?"* och *"varför gjorde du så?"* vilket hjälper barnen i sitt lärande.

Det kollegiala arbetet mellan förskolechefer som arbetar tillsammans i teamet har också varit viktigt för att utveckla verksamheten.



## 3.2 Aktionsforskning möjliggör undervisning i förskolan

Genom aktionsforskning undervisar pedagoger på samma sätt som skollagen definierar det.<sup>4</sup> Det sker genom en målstyrd process (planering & aktion) som syftar till utveckling och lärande genom inhämtande (observation & dokumentation) och utvecklande (reflektion & analys) av kunskaper och värden.

En kvalitetshöjning har under årets skett genom ett ökat fokus på att aktionsforskningen ska utgå från läroplanen. Förskolechefer arbetar nära pedagoger för att påtala vikten av att utgå från läroplanens mål i planeringen och analysen av sina aktioner.

Aktionsforskningen genomsyrar i högre grad verksamheten idag än för ett år sedan, aktionsforskningen är mer självgående. Aktionerna utgår tydligare från läroplanen än tidigare och analysförmågan har förbättrats. En framgångsfaktor för att få aktionsforskningen att bli mer självklar i verksamheten är att förskolechef varit tydlig med sin förväntning på att det ska ske. Förskolechef är viktig för att följa upp arbetet och utmana pedagogerna att nå ytterligare progression för dem själva och barnen.

Alla pedagoger, såsom barnskötare, är på ett tydligare sätt involverade i aktionsforskningen än tidigare. Det är dock inte självklart på alla förskolor, och framförallt inte där en stor andel pedagoger inte är förskollärare. I ett fall har aktionsforskningshandledare arbetat med en anpassad lärgrupp, vilket möjliggjort aktionsforskning också av barnskötarna som utifrån sin roll är delaktig i att driva arbetet framåt.

**Aktionsforskning** är en utvecklingsprocess som handlar om att förändra den egna praktiken. Genom en spiral av aktiviteter – planera, agera, observera och reflektera – som kretsar kring en aktion i verksamheten sker en analys med syfte att utveckla praktiken. Förhållningssättet handlar dels om att ta till vara verksamhetens nuvarande kompetens, men också att genom ett kollegialt samtal och analys utmana och utveckla praktiken. Enligt Karin Rönnerman är tanken med aktionsforskning att det ska ske en förbättring av verksamheten.

Rönnerman, Karin (m.fl.) (2010). *Aktionsforskning i förskolan – trots att schemat är fullt*. Lärarförlaget.

### Undervisning i förskolan

Svensk förskola har en lång tradition av en verksamhet som bygger på lek, lärande och omsorg med ett tydligt fokus på att utveckla barns sociala förmågor. I den reviderade (2016) läroplanen för förskolan har mål och riktlinjer förstärkts inom områden som språk, matematik, naturvetenskap och teknik. I verksamheten bör vidare barns kognitiva, sociala och emotionella lärande integreras, genom att lek, lärande och omsorg bildar en helhet i vardagliga och återkommande aktiviteter. Personalens innehållsliga och didaktiska kompetenser blir då viktiga, för att skapa en verksamhet där barn ges möjligheter att lära om och utforska sin omvärld i för dem meningsfulla sammanhang.

Enligt forskningsartikel har personalens tolkningar av innebörden i undervisning medverkat till ett mer specifikt syfte med vikt innehåll som de vill rikta barns lärande mot. Därmed handlar det inte längre om att göra aktiviteter för stunden. Kraven beskrivs som högre, där en aktivitet, till exempel att måla, inte är tillräckligt utan behöver innebära något mer. En förskollärare säger i artikeln om undervisning i förskolan att:

- *"Ibland kanske och längre tillbaka sedan gjorde man en aktivitet för stunden. Så man visste kanske om man sjunger med barn så vet man att det tycker de är roligt och det är alltid nyttigt och trevligt att sjunga tillsammans. Men idag kanske man har ett speciellt syfte med den här sången. Den kanske ska handla om bokstäver eller alfabetet, något sådant, och då är det kanske det som är syftet med aktiviteten, att lära barnen."*

Forskningsartikeln framförs att undervisningsbegreppet fungerar som statushöjande för förskolan och bidrar till verksamhetens kvalitet.

Jonsson, A, Williams, P, Pramling Samulesson, I (2017). *Undervisningsbegreppet och dess innebörder uttryckta av förskolans lärare*.

<sup>4</sup> "(...)undervisning: sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden(...)". Skollag 2010:800

Aktionsforskningshandledare är viktiga för att driva och utveckla arbetet. En roll som stärkts och utvecklats under året. Handledarna har en viktig roll i analysen av aktionen, som anses vara den svåraste delen för pedagogerna. Handledaren stödjer genom att ställa analysfrågor och utmana pedagogerna. Genom en djupare analys av vad aktionen har inneburit för lärande hos barnen, och varför, möjliggörs en utveckling av verksamheten.

### 3.3 Pedagogisk dokumentation synliggör mål i läroplanen och progression

Den pedagogiska dokumentationen på förskolorna sker kontinuerligt och som en del av aktionsforskningen. Den fungerar både som en del av enhetens systematiska kvalitetsarbete och kommunikation till vårdnadshavare om veckans eller månadens verksamhet. Vidare kan den fungera som grund för utvecklingssamtal med vårdnadshavare.

Pedagogisk dokumentation har varit i fokus på många enheter och en utveckling har skett. Den pedagogiska dokumentationen synliggör progression i verksamheten och i barnens lärande. Genom att förskolechef analyserar och utmanar pedagogernas arbete kan verksamheten dessutom utvecklas ytterligare. Genom dokumentationen kan förskolechefer och förskollärare upptäcka om verksamheten haft för mycket fokus på något enskilt område, eller inte tillräckligt utgått från mål i läroplanen. Genom att utveckla den pedagogiska dokumentationen ökas också möjligheterna att analysera kvalitén.

Dokumentationen sker ofta genom att surfplattor och tillhörande appar används. En viss teknisk kompetens hos pedagogerna blir därmed nödvändig, vilket kan vara en utmaning.

### 3.4 Pedagogisk dokumentation för barns delaktighet och lärande

När barnen blir delaktiga i den pedagogiska dokumentationen skapar det också ett lärande genom att barnen reflekterar över vad de har gjort och lärt sig. Med större surfplattor på golvet kan även de yngsta barnen vara delaktiga i en pedagogisk dokumentation.

Genom att involvera barnen i den pedagogiska dokumentationen får pedagogerna och barnen ett naturligt möte där pedagogerna måste jobba tillsammans med barnen. I mötet får pedagogerna syn på vad barnen faktiskt lärt sig och inte, vilket blir en grund för planeringen av den fortsatta verksamheten.

#### Pedagogisk dokumentation synliggör undervisning i förskolan

Undervisning i förskolan beskrivs ha bidragit till att barns lärande måste ses, mätas och förstås. Detta görs med hjälp av dokumentation. Dokumentationen kan innehålla konkreta överenskommelser kring olika strategier för personalens agerande i olika situationer. En tolkning är att dokumentation kan underlätta synliggörande av när undervisning sker, hur lärandeprocessen kan te sig och möjligen vad som undervisas. Då undervisning inte antas ske hela tiden behövs stöd i ett gemensamt dokument där ett beskrivet förhållningssätt anger hur arbetslaget ska göra.

Jonsson, A, Williams, P, Pramling Samulesson, I (2017). *Undervisningsbegreppet och dess innebörder uttryckta av förskolans lärare.*

### 3.5 Lärmiljöer utmanar barnens lärande

I utvecklingsplanerna och under kvalitetsdialogerna har utveckling av lärmiljöer lyfts som viktiga för att öka barnens möjligheter till ökat lärande. Det sker en utveckling av lärmiljöer efter att förskollärare gått *Reggio grundutbildning* (7,5 hp). Genom utbildningen har förskolorna i Varberg getts möjlighet till ett Reggio Emilia inspirerat arbetssätt för att skapa flexibla lärmiljöer utifrån barns behov för lärande och utveckling. Kollegiala lärsamtal med lärledare blir viktiga för att hålla i arbetssättet och utveckling av lärmiljöer, och undvika att insatsen stannar vid ett tillfälligt projekt. Beroende på hur lärmiljöer är uppbyggda och hur de kan samspela och utvecklas väcker de nyfikenhet och utmanar barnen.

### 3.6 Språkutvecklande arbetssätt och övergångar

Det finns ett medvetet fokus på ett språkutvecklande arbetssätt i kommunens förskolor. Under läsåret 17/18 genomförs *Läsluft* och sedan tidigare arbetar förskolan med *Levande läsning* och *Budskap i bild och text*. Det senare syftar på att skapa en övergång mellan förskola, förskoleklass, fritidshem och grundskola som vilar på en pedagogisk samsyn och kontinuitet gällande läsdidaktik och att förstå och kritiskt tolka bild och text.

Övergångar till förskoleklass, fritidshem och grundskola har gynnats av *Budskap i bild och text*. Framgångsfaktor är att pedagoger möts och utifrån det språkutvecklande arbetssättet får en förståelse för och kunskap om varandras verksamheter.

Övergången till skola är ett utvecklingsområde, som att få tid till möten mellan pedagoger och att de får en gemensam förståelse för respektive verksamhets pedagogiska uppdrag och innehåll. Uppföljningar efter övergångar, där skola diskuterar med förskola vad de har sett och har ytterligare behov av kan också stärkas.

*Levande läsning* har förändrat hur, vad och i vilket syfte pedagogerna läser. Pedagogerna använder mer lässtrategier, modellerar och sätter ord på sina tankar för att vägleda och stötta barns läsförståelse. I fortbildningen har stor vikt lagts vid hur samtalet, som omger läsning, kan utvecklas och göras mer dialogiskt. Att pedagogen leder samtalet och aktivt bjuder in barnet att bli medskapare i berättelsen.<sup>5</sup>

I den pedagogiska dokumentationen, exempelvis genom det aktionsforskande arbetssättet, beskriver förskolechefer att de ser en progression hos barnen utifrån det språkutvecklande arbetssättet.

**Levande läsning** är en utvecklingsinsats för att främja högläsning och samtal kring läsning med förskolebarn.

Samtliga pedagoger i kommunens förskolor fortbildas i högläsningens betydelse för kunskapsutveckling och hur man läser – läsdidaktik – och samtalar med barn på ett sätt som utvecklar barns språk, läsförståelse och deras lust för berättande och det skrivna språket. Detta kombineras med att Kapprumsbibliotek inrättas på varje förskoleavdelning med ca 40 boktitlar och innebär att barn och vårdnadshavare på ett enkelt sätt kan låna hem böcker från förskolan.

Barn- och utbildningsförvaltningen (2017). *Systematiskt kvalitetsarbete – Språk-, läs-, och skrivutvecklare*.

<sup>5</sup> Barn- och utbildningsförvaltningen (2017). *Systematiskt kvalitetsarbete – Språk-, läs-, och skrivutvecklare*.

### 3.7 Barnhälsaarbete och relationellt förhållningssätt

I utvecklingsplanerna och under kvalitetsdialogerna har barnhälsaarbetet lyfts som en viktig faktor för barns möjligheter till ökat lärande. Specialpedagogers särskilda kompetens, kollegialt lärande under regelbundna barnhälsamöten och fokus på relationellt förhållningssätt i mötet med barnen har möjliggjort en utveckling i arbetet under året.

Pedagoger har ökat sin kunskap om det relationella förhållningssättet och dess betydelse för barns lärande. Olika relationer i verksamheten – mötet mellan pedagog och barn, barn och miljö, barn och barn – påverkar barnens lärande. Genom att synliggöra att olika pedagogers agerande uppfattas olika av barnen så skapas en möjlighet att utveckla varje möte utifrån varje barns olika behov.

## 4 Avslutning

I analysavsnittet beskrivs olika kvalitetsfaktorer är viktiga för barnens möjligheter till ökat lärande. Detta avsnitt diskuterar kvalitetsfaktorerna utifrån ett helhetsperspektiv, för att visa på vilken utveckling av verksamhetens kvalitet som sker i stort.

### 4.1 Pedagogiska ledare och särskilda kompetenser driver den pedagogiska utvecklingen

I analysavsnittet framkommer att förskolechefers uppdrag att vara pedagogiska ledare är viktigt för att driva verksamhetens pedagogiska utveckling. En utveckling beskrivs i att förskolechefer under året varit tydliga med struktur och höga förväntningar på kollegiala möten vilket möjliggjort ett kollegialt lärande. Att de som pedagogiska ledare utifrån den pedagogiska dokumentationen utmanat pedagogerna i sin planering utifrån läroplanen, i analysen och i pedagogernas utveckling av verksamheten är också viktigt. En utveckling av den pedagogiska dokumentationen har varit en förutsättning.

Särskilda kompetenser såsom aktionsforskningshandledare, lärledare och specialpedagoger är också viktiga för att driva verksamhetens utveckling. Andra kompetenser såsom pedagogisters kompetens att se mönster och analysera stärker det systematiska kvalitetsarbetet på förskolorna, och ateljéristor är viktiga för utvecklandet av lärmiljöer.

### 4.2 Professionsutveckling i förskolan

Utifrån analysavsnittet kan det tolkas som att den pedagogiska utvecklingen innebär en professionsutveckling i förskolan. En tydlig och viktig förändring gentemot föregående läsår är att undervisningsbegreppet är mycket mer närvarande. Förskollärare är mer medvetna om att de ska och till stor del arbetar med *målstyrda processer*, vilket är ett nyckelord i begreppet undervisning i förskolan.

Genom att undervisningen har synliggjorts under året kan en progression i undervisningen också möjliggöras. Förskollärare har blivit bättre på att utgå från läroplanen i sin undervisning, vilket är en grund i att arbeta med målstyrda processer. Förskollärare är mer medvetna och professionella i sin yrkesutövning. Den höjda kvalitén påverkar såväl barnens möjligheter till lärande som mötet mellan pedagoger och med vårdnadshavare.

En alltmer professionell verksamhet med ökat fokus på undervisning ligger i tiden. I skrivande stund har Skolverket tagit fram förslag på omarbetad läroplan för förskolan med ett betydligt större fokus på just undervisning.

### 4.3 Fortsatta utvecklingsområden

Analyserna i rapporten har fångat ett antal kvalitetsfaktorer för att förklara verksamhetens kvalitetshöjning och barnens möjligheter till ökat lärande. Kvalitetsfaktorerna per verksamhetsområde presenteras genom de underrubriker som finns under analysavsnittet (exempelvis *3.2 Aktionsforskning möjliggör undervisning i förskolan*).

Skolverket problematiserar framtagandet av ”framgångsfaktorer” för skolutveckling utifrån att det inte går att förutsätta att en viss metod eller angreppssätt ska fungera för alla skolor. Samtidigt argumenterar Skolverket för att sådana faktorer kan fungera vägledande för den som vill utveckla sin verksamhet.<sup>6</sup> Det är också så dessa kvalitetsfaktorer ska förstås i det fortsatta utvecklingsarbetet. Förskolechefer kan analysera och utmana verksamheten utifrån de kvalitetsfaktorer som har identifierats. Tillsammans med övrigt systematiskt kvalitetsarbete skapas en grund för det fortsatta utvecklingsarbetet.

Utvecklingsområden för vissa av kvalitetsfaktorerna har också framkommit i analysen, och blir viktiga att fortsatt jobba med. I dialogerna framkom också att fokus under kommande läsår behöver vara på digitaliseringen i förskolan, inte minst genom satsningen på iPads till pedagogerna, och på Läslyftet. Mot bakgrund av att en omarbetad läroplan förväntas implementeras under år 2018 behöver utvecklingsarbetet också ta hänsyn till den, utbildning och undervisning i förskolan förväntas få ett större fokus gentemot tidigare.

En sammanfattning av fokus- och utvecklingsområden framåt är:

- Utveckling av grunduppdraget utifrån omarbetad läroplan för förskolan
- Övergångar från förskola till skola
- Pedagoger behöver ytterligare utmana varandra i det kollegiala lärandet
- Analysen i aktionsforskningen kan stärkas ytterligare
- Digitalisering i förskolan
- Läslyftet

---

<sup>6</sup> Skolverket (2013). *Forskning för klassrummet*. Sid. 14

## 5 Källförteckning

Barn- och utbildningsförvaltningen (2017). *Systematiskt kvalitetsarbete – Språk-, läs, och skrivutvecklare*.

Jonsson, A, Williams, P, Pramling Samulesson, I (2017). *Undervisningsbegreppet och dess innebörder uttryckta av förskolans lärare*.

Rönnerman, Karin (m.fl.) (2010). *Aktionsforskning i förskolan – trots att schemat är fullt*. Lärarförlaget.

Skolverket (2013). *Forskning för klassrummet*.

Skolverket (2011), *Läroplan för förskolan Lpfö 98 (reviderad 2016)*.



**VARBERGS  
KOMMUN**

**BESÖKSADRESS:** NORRGATAN 25 **POSTADRESS:** VARBERGS KOMMUN, 432 80 VARBERG  
**TELEFON VÄXEL:** 0340-880 00 **E-POST:** [BUN@VARBERG.SE](mailto:BUN@VARBERG.SE) **WEBBPLATS:** [WWW.VARBERG.SE](http://WWW.VARBERG.SE)